

TRAINING MORELE OORDEELSVORMING

voor de gemeenteraad

Het grondwettelijk gebod van ‘stemmen zonder last’ leert dat bij besluitvorming in de gemeenteraad deelbelangen de blik niet mogen vertroebelen: raadsleden moeten oog hebben voor alle rechten en belangen die op het spel staan. Zeker bij complexe, politiek beladen vraagstukken dwingt deze opdracht tot het maken van uiterst precieze afwegingen, waarover men vervolgens ook verantwoording moet kunnen afleggen. Om telkens opnieuw, bij elk vraagstuk dat op de agenda komt, deze moeilijke taak goed te kunnen uitvoeren, moet een raadslid beschikken over een solide taakopvatting en een sterk ontwikkelde morele oordeelskracht.

OMSCHRIJVING

De training morele oordeelsvorming scherpt het bewustzijn van het belang van een integere uitoefening van het politieke ambt. Deelnemers krijgen kennis en vaardigheden aangereikt waarmee zij de morele juistheid van politieke beslissingen op een nauwkeurige, methodische wijze kunnen vaststellen.

De training beslaat één dagdeel en vormt het fundament voor een moreel leerproces dat raadsleden sterkt in hun rol en dat de kwaliteit van de besluitvorming ten goede komt: gaandeweg krijgt het debat in de raad meer het karakter van een politiek en moreel onderzoek, minder van een woordenstrijd.

PROGRAMMA

Na een korte thematische inleiding wordt een procedure voor morele oordeelsvorming geïntroduceerd die is opgebouwd uit zeven stappen.

Aan de hand daarvan wordt een lastige kwestie uit lokale politieke praktijk ontleed, die is gekozen uit een reeks cases die door de deelnemers zelf zijn aangedragen. Het kan zowel gaan om beslissingen uit het recente verleden als om zaken die nog ter besluitvorming voorliggen.

Onderscheidend voor morele oordeelsvorming in de politiek is het democratische gegeven dat een politicus bij het wegen van argumenten rekening dient te houden met:

- zijn/haar ideologische achtergrond;
- het verkiezingsprogramma van de eigen partij;
- en, als dat bestaat, het programma van de coalitie waarvan die partij deel uitmaakt.

Bij sommige vraagstukken waarover een raadslid een besluit moet nemen zullen één of meer van deze factoren extra gewicht blijken te geven aan bepaalde argumenten. Dit kan de uitkomst van de weging beïnvloeden.

HET VORMEN VAN EEN MOREEL OORDEEL

- 1 Voor welke keuze sta ik?
 - Beschrijf de situatie; wat acht ik moreel juist?
- 2 Welke betrokkenen hebben een recht, belang of wens bij deze beslissing?
- 3 Wie neemt de beslissing?
- 4 Heb ik nadere informatie nodig om een verantwoorde beslissing te kunnen nemen?
- 5 Wat zijn de argumenten?
- 6 Tot welke conclusie kom ik?
 - Tussenstap: kan ik de schade beperken?
- 7 Ik peil bij mijzelf wat ik voel over de genomen beslissing.

RESULTATEN EN VERVOLG

- De procedure voor morele oordeelsvorming is uitermate geschikt voor fractieberaad en raadsvergaderingen. Zij laat zich ook goed toepassen door individuele politici die over een vraagstuk hun gedachten willen ordenen.
- Moreel beraad over actuele politieke casussen, gehouden in een vaste frequentie (bijvoorbeeld twee keer per zittingsjaar), geeft het leerproces binnen de raad verder vorm en inhoud.
- Hetzelfde geldt voor een denksessie over algemene beginnende van behoorlijk bestuur en behoorlijke vertegenwoordiging.